

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย

4.1. การศึกษาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง

จากการทดสอบระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่กระดุกดำ) โดยเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรและแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย พบว่า น้ำหนักเริ่มต้นที่ 4 สัปดาห์มีค่าไม่แตกต่างกันเท่ากับ 265.0 และ 265.0 กรัม น้ำหนักเริ่มต้นที่ 8 สัปดาห์ของการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรมีค่าต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 422.5 และ 533.0 กรัม ตามลำดับ เช่นเดียวกันกับน้ำหนักที่อายุ 12 สัปดาห์ เท่ากับ 610.0 และ 1,070.0 กรัม น้ำหนักที่อายุ 16 สัปดาห์ เท่ากับ 1,137.0 และ 1,488.0 กรัม และน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เท่ากับ 872.0 และ 1,223.0 กรัม มี ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตาราง 4.1 น้ำหนักไก่กระดุกดำที่ช่วงอายุ 4 -16 สัปดาห์

รูปแบบการเลี้ยง	เดิม	แบบใช้องค์ความรู้	CV (%)	T-test
น้ำหนักเริ่มต้น 4 สัปดาห์ (กรัม)	265.0	265.0	5.85	ns
น้ำหนักที่อายุ 8 สัปดาห์ (กรัม)	422.5	533.0	10.00	*
น้ำหนักที่อายุ 12 สัปดาห์ (กรัม)	610.0	1,070.0	12.26	*
น้ำหนักที่อายุ 16 สัปดาห์ (กรัม)	1,137.0	1,488.0	9.62	*
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กรัม)	872.0	1,223.0	12.03	*

(* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์)

ns = not significant ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์)

จากการทดสอบสมรรถภาพการผลิต โดยเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรและแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย พบว่า น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ 872.0 และ 1,223.0 กรัม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปริมาณอาหารที่กินการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 4,761 และ 6,484 กรัม เช่นเดียวกับอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็น น้ำหนักตัว (Feed Conversion Ratio : FCR) เท่ากับ 3.795 และ 4.497 ขณะที่อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน (Average Daily Gain: ADG) เท่ากับ 9.68 และ 13.59 (กรัม/ตัว/วัน) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตาราง 4.2 สมรรถภาพการผลิตของไก่กระดุกดำที่ระยะเวลาเลี้ยง 120 วัน

รูปแบบการเลี้ยง	เดิม	แบบใช้ช่องค้ความรู้	CV (%)	T-test
น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น (กรัม)	872.0	1,223.0	12.03	*
ปริมาณอาหารที่กิน (กรัม/ตัว)	4,761	6,484	18.55	ns
อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็น น้ำหนักตัว (FCR)	3.795	4.497	11.84	*
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อ วัน (กรัม/ตัว/วัน)	9.68	13.59	11.95	*

(* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์)

ns = not significant ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์)

ความพึงพอใจระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง (สายพันธุ์ การจัดการ และราคาตลาด)

การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระดุกดำ โดยสรุปผลการประเมินความพึงพอใจในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากของค่าเฉลี่ยรวม ในด้านสมรรถภาพของสายพันธุ์ไก่กระดุกดำเฉลี่ย (4.48) ซึ่งมีระดับคะแนนของการเจริญเติบโต/น้ำหนักเฉลี่ยต่อตัว เท่ากับ 4.50 ความแข็งแรงสุขภาพดี เท่ากับ 4.50 และมีความต้านทานโรคสูง เท่ากับ 4.45

ในด้านอาหารที่ใช้พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.90) ซึ่งมีระดับคะแนนของความยาก/ง่ายในการหาอาหาร เท่ากับ 5.0 ราคาวัตถุดิบอาหาร เท่ากับ 4.80 การตอบสนองต่ออาหารที่มีในท้องถิ่น เท่ากับ 4.90 เช่นเดียวกับในด้านการจัดการมีพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.90) ซึ่งมีระดับคะแนนของการจัดการป้องกันโรคที่ดี เท่ากับ 4.70 ความยาก/ง่าย ในการดูแล เท่ากับ 5.00 และความยาก/ง่าย ในการหาวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง เท่ากับ 5.00

และในด้านผลตอบแทนต่อการเลี้ยงเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.36) ซึ่งมีระดับคะแนนของราคาพันธุ์ไก่กระดุกดำ เท่ากับ 4.00 ระดับคะแนนของราคาจำหน่าย เท่ากับ 4.30 ผลตอบแทนต่อตัวเหมาะสม เท่ากับ 4.50 และความคุ้มค่าสำหรับการเลี้ยง เท่ากับ 4.65 โดยสรุปความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก (4.66) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แบบประเมินความพึงพอใจ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระดุกดำ

รายละเอียด	คะแนนความพึงพอใจ*
1. สมรรถภาพของสายพันธุ์ไก่กระดุกดำ	
1.1 การเจริญเติบโต/น้ำหนักเฉลี่ยต่อตัว	4.50
1.2 ความแข็งแรง สุขภาพดี	4.50
1.3 มีความต้านทานโรคสูง	4.45
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถภาพของสายพันธุ์ไก่กระดุกดำ	4.48
2. อาหารที่ใช้	
2.1 ความยาก/ง่ายในการหาอาหาร	5.00
2.2 ราคาวัตถุดิบอาหาร	4.80
2.3 การตอบสนองต่ออาหารที่มีในท้องถิ่น	4.90
ค่าเฉลี่ยรวมอาหารที่ใช้	4.90
3. การจัดการ	
3.1 การจัดการป้องกันโรคที่ดี	4.70
3.2 ความยาก/ง่าย ในการดูแล	5.00
3.3 ความยาก/ง่าย ในการหาวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง	5.00
ค่าเฉลี่ยรวมการจัดการ	4.90
4. ผลตอบแทนต่อการเลี้ยง	
4.1 ราคาพันธุ์ไก่กระดุกดำ	4.00
4.2 ราคาจำหน่าย	4.30
4.3 ผลตอบแทนต่อตัวเหมาะสม	4.50
4.4 ความคุ้มค่าสำหรับการเลี้ยง	4.65
ค่าเฉลี่ยรวมผลตอบแทนต่อการเลี้ยง	4.36
ค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจของเกษตรกร	4.66

*ระดับคะแนน 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด

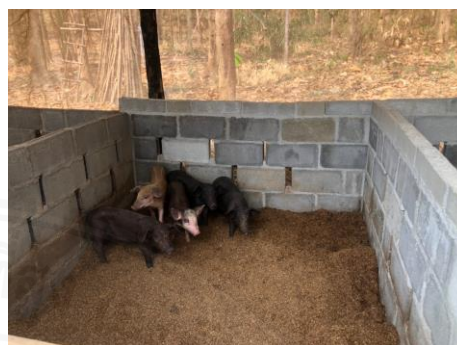
4.2. การศึกษาระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง

จากการทดสอบสมรรถภาพการผลิตของสุกรลูกผสมสามสาย โดยเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรมีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 54.80 และ 66.91 กิโลกรัม เช่นเดียวกับการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรใช้ปริมาณอาหารที่กิน ต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 160.23 และ 190.23 กิโลกรัมต่อตัว อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว (Feed Conversion Ratio : FCR)ของการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร ต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 2.957 และ 2.930 แต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน (Average Daily Gain: ADG) ของการเลี้ยง

แบบเดิมของเกษตรกร ต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เท่ากับ 0.387 และ 0.471 (กิโลกรัม/ตัว/วัน) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ภาพที่ 6 การเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร

ภาพที่ 7 การเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย

ตาราง 4.4 สมรรถภาพการผลิตของสุกรลูกผสมสามสายโครงการหลวง ระยะเวลาเลี้ยง 150 วัน

รูปแบบการเลี้ยง	เดิม	แบบใช้องค์ความรู้	CV (%)	T-test
น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น (กก.)	54.80	66.91	7.59	ns
ปริมาณอาหารที่กิน (กก./ตัว)	160.23	190.23	6.83	ns
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน (กิโลกรัม/ตัว/วัน)	0.387	0.471	6.88	*
อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว	2.957	2.930	7.78	ns

(* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์)

ns = not significant ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์)

ความพึงพอใจระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง (สายพันธุ์ การจัดการ และราคาตลาด)

การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง โดยสรุปผลการประเมินความพึงพอใจในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากของค่าเฉลี่ยรวม ในด้านสมรรถภาพของสายพันธุ์สุกรลูกผสมสามสายเฉลี่ย (4.76) ซึ่งมีระดับคะแนนของการเจริญเติบโต/น้ำหนักเฉลี่ยต่อตัว เท่ากับ 4.80 ความแข็งแรงสุขภาพดี เท่ากับ 4.70 และมีความต้านทานโรคสูง เท่ากับ 4.80

ในด้านอาหารที่ใช้พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.86) ซึ่งมีระดับคะแนนของความยาก/ง่ายในการหาอาหาร เท่ากับ 5.0 ราคาวัตถุดิบอาหาร เท่ากับ 4.80 การตอบสนองต่ออาหารที่มีในท้องถิ่น เท่ากับ 4.80 ขณะที่ด้านการจัดการมีพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.66) ซึ่งมีระดับคะแนนของการจัดการป้องกันโรคที่ดี เท่ากับ 4.70 ความยาก/ง่าย ในการดูแล เท่ากับ 4.50 และความยาก/ง่าย ในการหาวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง เท่ากับ 4.80

และในด้านผลตอบแทนต่อการเลี้ยงเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.82) ซึ่งมีระดับคะแนนของราคาพันธุ์สุกร เท่ากับ 4.60 ระดับคะแนนของราคาจำหน่าย เท่ากับ 4.90 ผลตอบแทนต่อตัวเหมาะสม เท่ากับ 4.90 และความคุ้มค่าสำหรับการเลี้ยง เท่ากับ 4.90 โดยสรุปความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก (4.77) (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 แบบประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง

รายละเอียด	คะแนนความพึงพอใจ*
1. สมรรถภาพของสายพันธุ์สุกรลูกผสมสามสาย	
1.1 การเจริญเติบโต/น้ำหนักเฉลี่ยต่อตัว	4.80
1.2 ความแข็งแรง สุขภาพดี	4.70
1.3 มีความต้านทานโรคสูง	4.80
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถภาพของสายพันธุ์สุกรลูกผสมสามสาย	4.76
2. อาหารที่ใช้	
2.1 ความยาก/ง่ายในการหาอาหาร	5.00
2.2 ราคาวัตถุดิบอาหาร	4.80
2.3 การตอบสนองต่ออาหารที่มีในท้องถิ่น	4.80
ค่าเฉลี่ยรวมอาหารที่ใช้	4.86
3. การจัดการ	
3.1 การจัดการป้องกันโรคที่ดี	4.70
3.2 ความยาก/ง่าย ในการดูแล	4.50
3.3 ความยาก/ง่าย ในการหาวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง	4.80
ค่าเฉลี่ยรวมการจัดการ	4.66
4. ผลตอบแทนต่อการเลี้ยง	
4.1 ราคาพันธุ์สุกร	4.60
4.2 ราคาจำหน่าย	4.90
4.3 ผลตอบแทนต่อตัวเหมาะสม	4.90
4.4 ความคุ้มค่าสำหรับการเลี้ยง	4.90
ค่าเฉลี่ยรวมผลตอบแทนต่อการเลี้ยง	4.82
ค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจของเกษตรกร	4.77

*ระดับคะแนน 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด

จากการเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรและแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยของระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกและสุกรบนพื้นที่สูง จะเห็นได้ว่าปริมาณอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรมีปริมาณน้อยกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย ส่งผลให้การเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรมีต้นทุนด้านอาหารต่ำกว่าซึ่งแปรผันตรงกับสมรรถภาพการผลิตของสัตว์ปีกและสุกรในการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรมีค่าต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย เมื่อคำนึงถึงความคุ้มค่าจะพบว่าในระยะเวลาเท่ากัน การเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยทำให้สัตว์มีอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรและสามารถนำไปบริโภคหรือจำหน่ายได้พร้อมกันทั้งรุ่นที่เลี้ยง แต่การเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกรสัตว์จะมีอัตราการเจริญเติบโตที่ช้า มีขนาดตัวไม่เท่ากัน และเกิดการสูญเสียระหว่างการทดสอบมากกว่า เนื่องจากปัจจัยการจัดการ อาหารที่ให้ไม่เหมาะสมกับความต้องการโภชนาการของสัตว์ในแต่ละช่วงอายุ ทั้งนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยมากกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร ในการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาชีพเสริม ไม่ว่าจะเป็นด้านสายพันธุ์ที่มีการเจริญเติบโตที่ดีกว่า มีคุณภาพของเนื้อที่ดีกว่า ตลอดจนผลตอบแทนต่อการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ให้ผลผลิตเร็วกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร อีกทั้งรูปแบบการเลี้ยงยังลดความสกปรก กลิ่นเหม็น แมลงวัน น้ำเสียสู่แหล่งชุมชนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่การเลี้ยงการเลี้ยงสัตว์สำหรับใช้ในงานพิธีกรรมตามความเชื่อต่างๆ ก็ยังคงมีรูปแบบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร โดยใช้สายพันธุ์สัตว์ที่มีข้อจำกัดของแต่ละพิธีกรรม ใช้เศษเหลือจากครัวเรือนในการนำมาเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะประหยัดต้นทุนค่าอาหารแต่ใช้ระยะเวลานานในการเลี้ยง ทั้งนี้การเลี้ยงสัตว์นั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยงซึ่งสามารถเลือกรูปแบบและวิธีการเลี้ยงที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด และสามารถใช้ประโยชน์จากการเลี้ยงสัตว์ในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

4.3 การศึกษาต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์ ของสัตว์ปีกและสุกรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สูง

วิธีการคัดเลือกสัตว์ไว้ทำพันธุ์ส่วนใหญ่จะคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่มีลักษณะที่ดี ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยง โดยสัดส่วนของแม่พันธุ์จะมากกว่าพ่อพันธุ์ และนิยมใช้วิธีการผสมเทียมจากน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะดีเด่น เป็นการประหยัดต้นทุนของฟาร์มในการเลี้ยงพ่อพันธุ์ ง่ายต่อการผสมสัตว์ที่มีขนาดต่างกันและอยู่ไกลกัน และป้องกันโรคระบาดที่เกิดจากการผสมพันธุ์กัน ซึ่งแตกต่างกับการเลี้ยงในพื้นที่ยุคส่วนใหญ่ใช้วิธีผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ เนื่องจากบนพื้นที่สูงเป็นพื้นที่ห่างไกลขาดผู้เชี่ยวชาญในการผสมเทียม และการเก็บรักษาน้ำเชื้อเพื่อผสมเทียมยังมีข้อจำกัด จึงไม่สะดวกต่อการผสมเทียม ดังนั้นการเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูงส่วนใหญ่จึงนิยมทำการคัดเลือกสัตว์พ่อแม่พันธุ์ ไว้ผสมพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูง แบ่งออกเป็นการเลี้ยงสัตว์ปีกและสุกร ดังนี้

4.3.1 ต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์สัตว์ปีก (ไก่กระดุกดำ)

จากการศึกษาต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์ไก่กระดุกดำ จากอัตราส่วน พ่อพันธุ์ 2 ตัวต่อแม่พันธุ์ 20 ตัว และปล่อยให้ผสมพันธุ์แบบธรรมชาติดำเนินการเลี้ยงและฟักไข่จากฝูงพ่อแม่พันธุ์ดังกล่าว พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงไก่แบ่งออกเป็นค่าอาหาร คิดเป็นระยะเวลา 1 เดือนใช้อาหารประมาณ 60 กิโลกรัม เท่ากับ 900 บาท ค่าไฟในการใช้ฟักไข่ ระยะเวลาการฟักไข่ 21 วันเฉลี่ยวันละ 15 บาท เท่ากับ 315 บาท และผลตอบแทนจากการขายลูกไก่อายุ 1 วันตัวละ 25 บาท ซึ่งลูกไก่ที่ฟักออกเฉลี่ยครั้งละ 100 ตัว ผลตอบแทนเท่ากับ 2,500 บาท ซึ่งเกษตรกรทำการเก็บไข่เข้าตู้ฟักสัปดาห์ละครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 4.6 ทั้งนี้จะเห็นว่าส่วนต่างของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ต่อรุ่นที่ฟักลูกประมาณ 290 บาท เนื่องจากปริมาณที่ทดสอบมีจำนวนน้อยจึงทำให้ไม่คุ้มกับค่าไฟในการฟักไข่และค่าแรงที่ใช้ในแต่ละวัน ดังนั้นถ้าสามารถเพิ่มปริมาณไข่และ อัตราการฟักออกให้สูงขึ้น ก็จะทำให้ผลตอบแทนของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.6 ต้นทุนการเลี้ยงและผลตอบแทนของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่กระดุกดำ

รายการ	ต้นทุน (บาท)	ผลตอบแทน (บาท)	ส่วนต่าง (บาท)
ค่าอาหาร (60 กก.×15 บาท×1เดือน)	900		
ค่าไฟในการใช้ฟักไข่ (เฉลี่ยต่อวัน 15 บาท ×21 วัน)	315		
ค่าแรง (2 ชั่วโมง×21วัน ×37.5บาท)	1,575		
ค่าขายลูกไก่อายุ 1 วัน (25 บาท/ตัว×100 ตัว)		2,500	
รวม	2,790	2,500	290

(หมายเหตุ: ผลตอบแทนเฉลี่ยการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่กระดุกดำโดยการฟักไข่แต่ละรอบ)

4.3.2 ต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์สุกร

จากการศึกษาต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์สุกร จากอัตราส่วน พ่อพันธุ์ 1 ตัวต่อแม่พันธุ์ 1 ตัว และปล่อยให้ผสมพันธุ์แบบธรรมชาติดำเนินการเลี้ยงและขยายพันธุ์จากฝูงพ่อแม่พันธุ์ดังกล่าว พบว่า ต้นทุนค่าสายพันธุ์ของพ่อแม่พันธุ์ เท่ากับ 5,000 บาทต่อตัว ค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เริ่มเลี้ยงจากช่วงอายุ 5 เดือนจนถึงให้ลูกครอกแรกเฉลี่ย 100 กก./ตัว เท่ากับ 2,660 บาท โดยได้ผลตอบแทนจากการขายลูกสุกร เฉลี่ย 8 ตัวตัวละ 1,500 บาทคิดเป็นเงิน 12,000 บาท และค่ารับจ้างนำพ่อพันธุ์ไปผสมพันธุ์ให้เกษตรกรรายอื่นเดือนละประมาณ 2 ครั้ง ครั้งละ 800 บาท เท่ากับ 4,800 บาท ส่วนต่างจากการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกรเริ่มเลี้ยงที่อายุ 5 เดือน จนถึงให้ลูกครอกแรกประมาณ 2,610 บาท ทั้งนี้สุกรแม่พันธุ์ควรให้ลูกปีละ 2 ครอกจึงจะทำให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปี และมีรายได้หมุนเวียนในการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกรได้ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.7 ต้นทุนการเลี้ยงและผลตอบแทนของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกร (เริ่มเลี้ยงที่อายุ 5 เดือน จนถึงให้ลูกครอกแรก)

รายการ	ต้นทุน (บาท)	ผลตอบแทน (บาท)	ส่วนต่าง (บาท)
ค่าพ่อพันธุ์ (ต่อตัว)	5,000		
ค่าแม่พันธุ์ (ต่อตัว)	5,000		
ค่าอาหารเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ (เฉลี่ยต่อตัว 100 กก X 13.30 บาท)	2,660		
ค่าแรง (2 ชั่วโมงx30วัน x37.5บาทx3 เดือน)	6,750		
ค่าขายลูกสุกรเฉลี่ย 8 ตัวต่อครอก (สุกรหย่านมตัวละ 1,500 บาท)		12,000	
ค่ารับจ้างนำพ่อพันธุ์ไปผสมให้ฟาร์มอื่น (800 บาท/ครั้ง)		4,800	
รวม	19,410	16,800	2,610

(ข้อมูลช่วง ม.ค. 2563-ต.ค. 2564 สุกรคลอดลูกได้ 1 ครอกและเริ่มตั้งท้องครอกที่ 2)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

- 1) จากการศึกษากระบวนการสัตว์ปีกและการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง เปรียบเทียบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร พบว่าน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น ปริมาณอาหารที่กิน อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว และอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน มีค่าต่ำกว่าการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัย ซึ่งการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม ไม่ว่าจะเป็นด้านสายพันธุ์ที่มีการเจริญเติบโตที่ดีกว่า มีคุณภาพของเนื้อที่ดีกว่า ตลอดจนผลตอบแทนต่อการเลี้ยงแบบใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ให้ผลผลิตเร็วกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร อีกทั้งรูปแบบการเลี้ยงยังลดความสกปรก กลิ่นเหม็น แผลงวัน น้ำเสียสู่แหล่งชุมชนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่การเลี้ยงการเลี้ยงสัตว์สำหรับใช้ในงานพิธีกรรมตามความเชื่อต่างๆ ก็ยังคงมีรูปแบบการเลี้ยงแบบเดิมของเกษตรกร โดยใช้สายพันธุ์สัตว์ที่มีข้อจำกัดของแต่ละพิธีกรรม ใช้เศษเหลือจากครัวเรือนในการนำมาเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะประหยัดต้นทุนค่าอาหารแต่ใช้ระยะเวลานานในการเลี้ยง
- 2) ประเมินความพึงพอใจระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง (สายพันธุ์ การจัดการ และราคาตลาด) โดยสรุปผลการประเมินความพึงพอใจในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากของค่าเฉลี่ยรวม ในด้านสมรรถภาพของสายพันธุ์ไก่กระดุกดำเฉลี่ย (4.48) ด้านอาหารที่ใช้พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.90) และในด้านผลตอบแทนต่อการเลี้ยงเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.36) โดยสรุปความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก (4.66)
- 3) ประเมินความพึงพอใจระบบการเลี้ยงสัตว์สุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง (สายพันธุ์ การจัดการ และราคาตลาด) โดยสรุปผลการประเมินความพึงพอใจในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากของค่าเฉลี่ยรวม ในด้านสมรรถภาพของสายพันธุ์สุกรลูกผสมสามสายเฉลี่ย (4.76) ด้านอาหารที่ใช้พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.86) และในด้านผลตอบแทนต่อการเลี้ยงเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก (4.82) โดยสรุปความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงสุกรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง อยู่ในระดับมาก (4.77)
- 4) ต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่กระดุกดำ จากอัตราส่วน พ่อพันธุ์ 2 ตัวต่อแม่พันธุ์ 20 ตัว และปล่อยให้ผสมพันธุ์แบบธรรมชาติดำเนินการเลี้ยงและฟักไข่จากฝูงพ่อแม่พันธุ์ดังกล่าว พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงไก่ที่ระยะเวลาฟักไข่ 1 รอบประมาณ 2,790 บาท และผลตอบแทนจากการขายลูกไก่เท่ากับ 2,500 บาท เมื่อคิดส่วนต่างของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ต่อรุ่นที่ฟักลูกประมาณ 290 บาท เนื่องจากปริมาณที่ทดสอบมีจำนวนน้อยจึงทำให้ไม่คุ้มกับค่าไฟในการฟักไข่และค่าแรงที่ใช้ในแต่ละวัน ดังนั้นถ้าสามารถเพิ่มปริมาณไข่และ อัตราการฟักออกให้สูงขึ้น ก็จะทำให้ผลตอบแทนของการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เพิ่มขึ้น

- 5) ต้นทุนระบบการเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์สุกร จากอัตราส่วน พ่อพันธุ์ 1 ตัวต่อแม่พันธุ์ 1 ตัว และปล่อยให้ผสมพันธุ์แบบธรรมชาติดำเนินการเลี้ยงและขยายพันธุ์จากฝูงพ่อแม่พันธุ์ดังกล่าว พบว่า ต้นทุนที่ใช้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เริ่มเลี้ยงจากช่วงอายุ 5 เดือนจนถึงให้ลูกครอกแรก เท่ากับ 19,410 บาท โดยได้ผลตอบแทนจากการขายลูกสุกร และค่ารับจ้างนำพ่อพันธุ์ไปผสมพันธุ์ให้เกษตรกรรายอื่น ประมาณ 16,800 บาท ส่วนต่างประมาณ 2,610 บาท ทั้งนี้ สุกรแม่พันธุ์ควรให้ลูกปีละ 2 ครอกจึงจะทำให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปีและมีรายได้หมุนเวียนในการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกรได้ต่อเนื่อง

